

1925'te Aşar Vergisi kaldırıldı ve çiftçiler rahatlatıldı.

Tarım Kredi Kooperatifleri kuruldu, Kooperatifçilik ve tarımda makineleşme özendirildi.

İlk özel banka olan İş Bankası 1924 yılında kuruldu.

1 Temmuz 1926'da Kabotaj Kanunu kabul edildi. Böylece limanlarımız arasında gemi işletme hakkı Türklere geçti.

1927 yılında Teşvik-i Sanayi Kanunu kabul edildi.

1930 yılında Merkez Bankası kuruldu.

1933'te Sümerbank kuruldu.

1934'ten itibaren Beş Yıllık Kalkınma Programı uygulandı.

Madenlerimizi daha iyi işletebilmek için Etibank ve Maden Tetkik Arama Enstitüsü kuruldu.

1939'da Karabük Demir Çelik Fabrikası kuruldu.

Demiryolları millileştirildi ve yurt çapına yaygınlaştırıldı.

TÜRK ORDUSU ve MİLLİ SAVUNMA

Türk Ordusunun temeli M.Ö.209 yılında Büyük Hun Hakanı olan Mete Han'a kadar uzanır.

Türk Silahlı Kuvvetleri bugünkü yapılanmasını 1949'da tamamlamıştır.

Türk Ordusunun asıl görevi Türkiye Cumhuriyeti'ne yönelik iç ve dış tehditlere karşı koymak, Atatürk ilkelerini savunmaktır.

TSK'nın ihtiyaçlarını karşılamak, vatandaşların askerlik ile ilgili işlemlerini yürütmek Milli Savunma Bakanlığı'nın görevidir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN DIŞ SİYASETİ

Atatürk Döneminde Çözülen Sorunlar:

Musul Sorunu: Lozan Anlaşması'nda belirlenemeyen Türk-Irak sınırı, İngiltere ile yapılan görüşmelerle çözümlenemeyince sorun Milletler Cemiyeti'nin hakemliğine bırakıldı. 5 Haziran 1926'da İngiltere ile Türkiye arasında imzalanan Ankara Anlaşması ile Musul dışarıda kalmak üzere (aleyhimize) bugünkü Türk-Irak sınırı çizildi.

Boğazlar Sorunu: Lozan Anlaşması'nda Boğazlar, Türkiye'nin başkanlığını yaptığı bir Komisyona bırakılmıştı. Bu, Türkiye'nin milli egemenliğini ve güvenliğini tehlikeye düşürüyordu. 1930'larda Almanya, İtalya ve Japonya'nın hızla silahlanması ve dünyanın yeni bir savaşa hazırlanması üzerine Türkiye Komisyon ülkelerini Boğazların durumunu görüşmek üzere toplantıya çağırdı. 20 Temmuz 1936'da imzalanan Montrö Sözleşmesi ile Boğazların egemenliği ve denetimi Türkiye'ye geçti. Türkiye'nin Boğazları silahlandırması kabul edildi.

Hatay Sorunu: Hatay, 1921 yılında Fransa ile yapılan Ankara Anlaşması ile topraklarımız dışında kalmış, Lozan Anlaşmasında bu durum değişmemişti. 1930'larda Fransa'nın Suriye Mandasını bırakmak istemesi üzerine Hatay konusu yeniden güncelleşti.

Hatay 1938'de bağımsız devlet oldu, 1939'da Türkiye'ye katıldı.

Atatürk Döneminde Kurulan Birlikler:

Balkan Antantı: Almanya ve İtalya'nın hızla silahlanması ve Balkanlara doğru yayılcı politika izlemesi üzerine Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya arasında 9 Şubat 1934'te kuruldu.

Sadabat Paktı: İtalya'nın Ortadoğu'daki yayılcı politikası üzerine Türkiye, İran, Irak ve Afganistan arasında 8 Temmuz 1937'de kuruldu.

ATATÜRKÇÜLÜK

Türk milletini tam bağımsızlığa, huzur ve refaha, Türk kültürünü çağdaş uygarlık düzeyine çıkarmayı amaçlayan, temelleri Atatürk tarafından belirlenen fikir ve ilkelere Atatürkçülük denir.

ATATÜRK İLKELERİ

Cumhuriyetçilik: Egemenliğin millete ait olmasını ve halkın yönetime katılmasını öngören ilkedir.

Milliyetçilik: Türk milletini içtenlikle severek yüceltmeyi öngörür.

Halkçılık: Halkın kanun önünde eşitliğini ve hiçbir sınıfa ve zümreye ayrıcalık tanınmamasını öngören ilkedir.

Devletçilik: Özel sektörün yeterli olmadığı durumlarda devletin ekonomik hayata atılmasını öngören ilkedir.

Laiklik: Din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılarak, din ve vicdan hürriyetinin devlet güvencesine altına alınmasını öngören ilkedir.

İnkılapçılık: Atatürk ilke ve inkılaplarını benimseyip koruyarak devamlılığını sağlamayı öngören ilkedir.

ATATÜRK İLKELERİNİN ORTAK ÖZELLİKLERİ:

Türk toplumunun ihtiyaçlarından doğmuştur.

Atatürk ilkeleri kendi içinde bir bütündür.

Akla ve mantığa uygundur. Gerçekçi, uyumlu ve tutarlıdır.

ATATÜRK İLKELERİ

KISA ÖZET NOTLAR

Cumhuriyetçilik: *Anahtar kelimeleri: Ulusal Egemenlik, Seçim, Ulusal İrade, Çok Partili Rejim, Seçme ve Seçilme Hakkı.*

Aşamaları:

- TBMM'nin açılması,
- Saltanatın kaldırılması,
- Cumhuriyetin ilanı,
- Çok Partili rejim denemeleri,
- Kadınlara Seçme ve seçilme hakkı verilmesi

Milliyetçilik: *Anahtar Kelimeleri: Ortak vatan, dil ve kader birliği olmalı, din ve ırk birliği şart değildir.*

Aşamaları:

- TBMM'nin açılması,
- İstiklal Marşı'nın kabulü,
- Tevhid-i Tedrisat kanunu,
- Kabotaj Kanunu,
- Türk Tarih ve Türk Dil Kurumları'nın kurulması.

Halkçılık: *Anahtar Kelimeleri: Ayrıcalıkların kaldırılması, eşitlik, Dayanışma, Sosyal devlet.*

Aşamaları:

- Aşar Vergisinin kaldırılması,
- Kıyafet devrimi,
- Tekke ve Zaviyelerin kapatılması,
- Türk Medeni kanununun kabulü,
- Soyadı kanunu,
- Kadınlara Siyasal haklar tanınması.

Laiklik:

Anahtar Kelimeleri: Din ve Devlet işlerinin ayrılması, Akılcılık ve Bilimsellik, din ve vicdan özgürlüğü, çağdaşlaşma.

Aşamaları:

- Saltanatın ve Halifeliğin kaldırılması,
- Tevhid-i Tedrisat kanunu,

- Şeriye ve Evkaf vekaletinin kaldırılması,
- Tekke ve Zaviyelerin kapatılması,
- Medeni Kanunun kabulü,
- Anayasadan; “devletin dini İslâm dır” maddesinin çıkarılması,
- Laikliğin anayasaya girmesi.

Devletçilik:

Anahtar Kelimeleri: Ekonomi, yatırım, kamulaştırma, bütün yatırımların devlet eli ile yapılması, özel sektör ve müteşebbisin olmaması.

Aşamaları:

- Tarımı destekleyici çalışmalar,
- Devletin banka kurması,
- I. Beş yıllık kalkınma planının hazırlanması,
- Kamulaştırma (devletleştirme) çalışmaları.

TÜRK EĞİTİM-SEN
AKADEMİ

CUMHURİYET DÖNEMİ İNKILAPLARI

KRONOLOJİK ÖZET

5 Mart 1920’de Hilal-i Ahdar ismiyle kurulan cemiyetin Yeşilay olarak değiştirilmesi.

1920’de Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı kurulması.

1921’de öksüz ve yetim çocuklar için Himaye-i Etfal (Çocuk Esirgeme) Kurumu kurulması.

1922’de Numune Hastaneleri kurulması.

1 Kasım 1922 Saltanatın Kaldırılması.

1923 ‘te Ankara Arkeoloji Müzesi kurulması.

1923’te Türk Hilal-i Ahmer (Kızılay) Cemiyeti’nin kurulması.

1923 Hekimlere Mecburi Hizmet Kanunu’nun çıkarılması.

1923’te Seyr-i Sefain İdaresi’nin kurulması.

29 Ekim 1923’ te Cumhuriyetin İlanı.

1924’te Ankara Musiki Muallim Cemiyeti’nin kurulması.

3 Mart 1924’te Halifeliğin Kaldırılması.

3 Mart 1924’te Tevhid-i Tedrisat Kanunu

1925’te Kızılay Hemşire Okulu’nun kurulması.

1925’te Ankara Hukuk Mektebi’nin açılması

1925’te Türk Hava Kurumu’nun (Türk Tayyare Cemiyeti) kurulması.

26 Ağustos 1924’te İş Bankası’nın kurulması.

1924’te Tarım Kredi Birlikleri’nin kurulması.

1925’te Aşar vergisi kaldırılması.

1925’te Sanayi ve Maadin Bankası kurulması.

1 Temmuz 1926’da Kabotaj Kanunu çıkarıldı.

19 Ocak 1925’te çıkarılan Mükellefiyet-i Bedeniyye Kanunu

25 Kasım 1925’te Şapka Kanunu’nun çıkarılması.

30 Kasım 1925'te Tekke zaviye ve türbelerin kapatılması.

26 Aralık 1925'te Miladi takvimin kabulü.

22 Nisan 1925'te kethüdalıklar kaldırılarak Ticaret ve Sanayi Odaları'nın Kurulması Kanunu'nun çıkarılması.

1926'da Emlak ve Eytam Bankası kurularak yoksulların ev almasının sağlanması.

17 Şubat 1926'da Medeni Kanun'un kabulü.

1 Mart 1926'da 1889 İtalyan Ceza Muhakeme Kanunu'ndan uyarlanan Türk Ceza Kanunu kabul edilir.

2 Mart 1926 Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun

'22 Nisan 1926' da İsviçre'den Borçlar Kanunu'nun alınması.

1927'de İsviçre'nin NuechatelKantonu'ndan alınan Hukuk Muhakemeleri Usulü yürürlüğü girmesi.

1927'de modern anlamda nüfus sayımı yapılması.

1927'de Teşvik-i Sanayi Kanununun çıkarılması.

1927'de Devlet Demiryolları İdaresi kurulması.

1927'de Etnoğrafya ve Resim Müzesi açılması.

1927'de Devlet Demiryolları ve Limanları Genel Müdürlüğü kurulması.

1 Kasım 1928'de Yeni Türk Harflerinin Kabulü.

1929'da Almanya'dan uyarlanan Ceza Muhakemeleri Kanunu yürürlüğe girmesi.

1929'da Tarım Kredi Kooperatifleri'nin açılması. Toprak Reformu'yla topraksız çiftçiye 20 yılda ödemek kaydıyla toprakdağıtılması.

1929'da Deniz Ticareti Kanunu (Almanya'dan) ve İcra ve İflas Kanunu (İsviçre'den) yürürlüğe girmesi.

1933'te Milli Hava Ulaştırma Teşkilatı'nın kurulması.

1929'da Deniz Ticareti Yasası'nın çıkarılması.

30 Ocak 1929 'da Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti kurulması.

1930'da İstanbul Belediyesi Konservatuarı'nın ıslah edilmesi.

1930'da T.C. Merkez Bankası'nın kurulması ve Türk Parasını Koruma Kanunu'nun çıkarılması.

1930'da Kadınlara Belediye seçme seçilme haklarının verilmesi.

1931'de Pulluk Kanunu çıkarılarak pulluk üreticilerine faizsiz kredi verilmesi.

1 Nisan 1931'de okka, arşın, endaze gibi ağırlık ve uzunluk ölçülerinin kaldırılması.

15 Nisan 1931'de Türk Tarih Kurumu'nun Kurulması.

19 Şubat 1932'de Halkevleri açılması

12 Temmuz 1932'de Türk Dil Kurumu'nun Kurulması

1934'te Kadınlara milletvekili seçme seçilme haklarının tanınması.

1933'de Kadınlara Muhtarlık hakkının verilmesi.

1933'te İstanbul Üniversitesi'nin kurulması.

1933'te Sümerbank, İller Bankası, Halkbank'ın kurulması.

1933'te Ziraat Mektepleri ve Ziraat Fakültesi ve Veteriner Yüksek Okulu'nun açılması.

1934'te Soyadı Kanunu'nun çıkarılması.

1934-39 yılları arası I. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın uygulanması.

1934'te Ankara Hukuk Fakültesi'nin açılması.

1934'te Kadınlara milletvekili seçme seçilme haklarının verilmesi.

1935'te maden arama ve işletme çalışmaları için MTA'nın (Maden Tetkik Arama) kurulması.

1936'da Ankara Milli Musiki ve Temsil Akademisi (Devlet Konservatuarı), Eğitim Kursları'nın kurulması.

1937'de Köy Eğitim Yurtları ile Dolmabahçe Sarayı'nda Resim ve Heykeltçilik Müzesi açılması.

1935'te Tarım Satış Kooperatifleri'nin kurulması.

1937'de Denizyollarını güçlendirmek için Denizbank'ın kurulması.

1938'de Toprak Mahsulleri Ofisi'nin kurulması.

1939'da ilk büyük ağır sanayi olan Karabük Demir- Çelik Fabrikası'nın açılması.